

Sygn. akt II Ca 217/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 października 2013 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Małgorzata Grzesik
Sędziowie:	SSO Sławomir Krajewski (spr.) SSR del. Katarzyna Longa
Protokolant:	sekr. sądowy Małgorzata Idzikowska-Chrzęszczewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 23 października 2013 roku w S.

sprawy z powództwa **Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej im. F. S. w G.**

przeciwko **K. K. (1)**

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Myśliborzu

z dnia 6 grudnia 2012 r., sygn. akt I C 522/12

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od pozwanego K. K. (1) na rzecz powódki Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej im. F. S. w G. kwotę 1.200 (tysiąc dwieście) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.**

Sygn. akt II Ca 217/13

UZASADNIENIE

Powódka Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo - Kredytowa im. F. S. w G. wniosła o zasądzenie od pozwanego K. K. (1) kwoty 43.614,33 zł, wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP od dnia 14 lutego 2012 roku do dnia zapłaty, a nadto o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu podniosła, że pomiędzy stronami została zawarta umowa pożyczki opiewająca na kwotę 40.000 złotych, która miała być zwrócona w miesięcznych ratach. Powódka wskazała, że pozwany nie płacił ustalonych rat w terminie, w następstwie czego została mu skutecznie wypowiedziana umowa pożyczki Według strony powodowej

zadłużenie strony pozwanej na dzień wniesienia pozwu wynosi kwotę 43.614,33 zł, na którą składają się należność główna w wysokości 40.000 zł i skapitalizowane odsetki zwykłe i karne odsetki w łącznej wysokości 3614,33 zł.

Nakazem zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym wydanym w dniu 29 marca 2012 roku przez Sąd Rejonowy w Lublinie powództwo zostało uwzględnione w całości.

Pozwany złożył sprzeciw od ww. nakazu zapłaty. Pozwany nie zakwestionował powództwa co do zasady czy też wysokości, a jedynie wskazał, że nie powinien zostać pozwany, gdyż sprawa ta jest aktem „zemsty (...), z którym to podmiotem pozwany pozostaje w sporze od wielu lat (od 2006 r.). (...) Spółka Akcyjna, zdaniem pozwanego pozbawiła go energii elektrycznej, co pociągnęło za sobą zapaść prowadzonej przezeń działalności gospodarczej i niewypłacalność. Tym samym pozwany wskazał, że to (...) właśnie winna być pozwana w oparciu o treść art. 415 kc.

Wyrokiem z dnia 6 grudnia 2012 roku Sąd Rejonowy w Myśliborzu, w sprawie o sygn. akt I C 522/12: zasądził od pozwanego K. K. (1) na rzecz powódki Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej im. F. S. z siedzibą w G. kwotę 43.614,33 zł z odsetkami umownymi od tej kwoty w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP od dnia 14 lutego 2012 roku do dnia zapłaty (I.) oraz zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 2955,83 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Sąd Rejonowy wydał powyższe rozstrzygnięcie w oparciu o następujący stan faktyczny:

W dniu 5 sierpnia 2011 roku pomiędzy Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo – Kredytową im. F. S. w G. - jako pożyczkodawcą, a pozwanym K. K. (2) - jako pożyczkobiorcą, została zawarta umowa pożyczki pieniężnej w wysokości 40.000 złotych. Pożyczka miała być spłacana miesięcznych ratach według planu spłaty stanowiącego załącznik do umowy pożyczki. Pożyczka była oprocentowana według stałej stopy procentowej. Ponadto od pożyczki została pobrana prowizja.

Integralną część umowy pożyczki łączącej strony stanowił Regulamin Udzielania Kredytów i P. Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej. Pozwany zawierając umowę oświadczył, że znana jest mu treść regulaminu oraz umowy i akceptuje jej postanowienia.

Zgodnie z postanowieniami umowy pożyczkodawca mógł wypowiedzieć umowę i postawić całą pożyczkę w stan natychmiastowej wymagalności w przypadku nieterminowej spłaty pożyczki lub jej raty po upływie 30 dni od daty wymagalności spłaty.

Umowa pożyczki przewidywała, że w razie nieterminowej spłaty pożyczki zadłużenie z tego tytułu przenoszone jest w dniu następnym na rachunek zadłużenia przeterminowanego. Od zadłużenia przeterminowanego miały być pobierane karne odsetki.

Pozwany nie zapłacił wszystkich rat udzielonej jej pożyczki.

W związku z brakiem spłaty pożyczki powódka wypowiedziała pozwanemu umowę pożyczki z zachowaniem trzydziestodniowego okresu wypowiedzenia, wzywając go zarazem do spłaty całości zadłużenia.

Na dzień wniesienia pozwu dług pozwanego w stosunku do powódki z tytułu umowy pożyczki – przy uwzględnieniu odsetek karnych i kosztów upomnień wynosi kwotę 43.614,33 złotych, na którą składają się należność główna w wysokości 40.000 zł i skapitalizowane odsetki zwykłe i karne odsetki w łącznej wysokości 3614,33 złotych.

Po dniu wniesieniu pozwu pozwany nie uiszczył na rzecz powódki żadnej kwoty.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd uznał powództwo, oparte o art. 720 kc, za uzasadnione.

Sąd podkreślił, że strony łączył stosunek pożyczki, a pozwany nie wywiązywał się z obowiązku terminowej spłaty poszczególnych rat pożyczki, co zgodnie z postanowieniami regulaminu obowiązującymi w powodowej spółdzielni uzasadniało wypowiedzenie umowy pożyczki. Konsekwencją wypowiedzenia umowy pożyczki było powstanie po

stronie pozwanej zobowiązania do zwrotu przedmiotu pożyczki wraz z należnymi odsetkami oraz możliwość naliczania karnych odsetek za zwłokę od całej kwoty niespłaconego kapitału pożyczki. Pozwany pomimo kierowanych do niego wezwań przez powódkę nie wywiązał z powinności zwrotu pożyczki.

Według nie kwestionowanych przez pozwaną wycień strony powodowej – na dzień wniesienia pozwu dług pozwanego w stosunku do powódki z tytułu umowy pożyczki – przy uwzględnieniu odsetek karnych i kosztów upomnień wynosi kwotę 43.614,33 złotych, na którą składają się należność główna w wysokości 40.000 zł i skapitalizowane odsetki zwykłe i karne odsetki w łącznej wysokości 3614,33 zł. Bezsporne jest, że po dniu wniesieniu pozwu pozwany nie dokonał żadnych wpłat na rzecz powódki. Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności, a także fakt, że pozwany nie kwestionował w zasadzie powództwa Sąd orzekł jak w sentencji.

Bez jakiegokolwiek merytorycznego związku ze sprawą Sąd uznał dywagacje pozwanego o rzekomej odpowiedzialności innego podmiotu ((...) S.A.) za jego dług, gdyż bezsporna okolicznością w sprawie jest kwestia stron, które przedmiotową umowę pożyczki podpisały. To pozwany jest stroną spornej umowy, nie zaś żaden inny podmiot.

O odsetkach od powyższej kwoty sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 kc oraz art. 482 kc.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc. Zważając na to, że w rozpoznawanej sprawie żądania pozwu zostały w całości uwzględnione, Sąd uznał, że powódka wygrała sprawę w całości i w zasadzie przysługuje jej zwrot wszystkich poniesionych przez nią kosztów procesu. Na koszty procesu poniesione przez powódkę złożyły się 546 zł tytułem wpisu od pozwu określonego na podstawie § 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 grudnia 1996 roku w sprawie określenia wysokości wpisów w sprawach cywilnych, 2400 zł z tytułu wynagrodzenia radcowskiego ustalonego na podstawie § 6 pkt 4 zw. z § 2 ust. 1 rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2003 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, 17 złotych tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł pozwany i zaskarżając wyrok w całości, wniósł o jego uchylenie.

W uzasadnieniu wskazał, że od 2006 roku prowadził spór z firmą energetyczną (...) w związku z bezprawnie umieszczonymi i przestarzałymi urządzeniami energetycznymi w postaci dwóch słupów aluminiowych na posesji, na której prowadził działalność. Urządzenia te stanowiły zagrożenie dla życia oraz kolidowały z planowanym posadowieniem budynku gospodarczego. W związku z niemożnością porozumienia się z (...) pozwany został zmuszony do odcięcia zagrażających życiu drutów. W konsekwencji (...) bezprawnie odcięła dopływ prądu na posesję pozwanego, co spowodowało powstanie kosztów skutkując w konsekwencji zaprzestaniem prowadzenia przez powoda działalności gospodarczej. Bezprawne pozbawienie pozwanego dostępu do energii elektrycznej pozwany zgłosił na policję, jednakże nie podjęto interwencji w tej sprawie. W dniu 10 lipca 2008 roku pozwany złożył wniosek o ponowne przyłączenie prądu, jednakże w piśmie z dnia 7 kwietnia 2009 roku pracownik firmy (...) oświadczył, że nie ma możliwości ponownego przyłączenia prądu.

Skarżący podał dalej, że spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo- Kredytowa jest podmiotem wyspecjalizowanym zorientowanym na zysk z udzielanych kredytów i udzielając mi kredyt sprawdziła stosowne dokumenty świadczące o prowadzeniu przez pozwanego działalności oraz jego zdolności do spłaty kredytu. Ponadto kredytobiorcy są obciążeni ubezpieczeniem na rzecz udzielającego kredytu na wypadek utraty zdolności do jego spłaty. Pozwany istotnie utracił taką zdolność i to nie ze swojej winy, lecz na skutek działania firmy (...).

Podkreślił w dalszej części, że nie jest prawdą, że nie kwestionował zasadności powództwa i jego wysokości. Odpowiedzialność za pozbawienie pozwanego zdolności do spłaty kredytu ponosi w wyniku swego działania (...).

Na koniec podkreślił, że nie zgadza się z roszczeniami powoda.

W odpowiedzi na apelację strona powodowa wniosła o jej oddalenie i zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazała, że pozwany zawarł z powódką umowę pożyczki w dniu 5 sierpnia 2011 roku, a zatem zdawał sobie sprawę z sytuacji w jakiej się znajduje, bowiem w 2008 roku składał wniosek o ponowne przyłączenie prądu, a w 2009 roku otrzymał negatywną odpowiedź. Powódka nie może ponosić konsekwencji za trudności z jakimi boryka się pozwany związanymi z jego konfliktem z firmą energetyczną. Pozwany jako osoba dorosła i doświadczona w sposób dobrowolny zdecydował się na zaciągnięcie zobowiązania finansowego wobec (...), a zatem jest w pełni świadomy obowiązku spłaty pożyczki.

Powódka podkreśliła, że wytoczyła powództwo o zapłatę albowiem dalsze wstrzymywanie postępowania windykacyjnego powodowałoby zagrożenie spłaty całej należności i utrudniało nadmiernie sytuację wierzyciela. Zasadniczą powinnością dłużnika jest spełnienie świadczenia. Powódka dysponuje wymagalnym, wynikającym z kontraktu roszczeniem o znanej wysokości. Mając to na uwadze, że pozwany z uwagi na kierowane do niego wezwania do zapłaty miał pełną świadomość swojej odpowiedzialności wobec spółdzielni - obowiązujące przepisy prawa cywilnego przewidują na wypadek niewywiązania się przez którąś ze stron ze spoczywającego na niej obowiązku, możliwość sądowego dochodzenia należności. Tym samym wystąpienie przez wierzyciela na drogę postępowania sądowego w celu ochrony swoich uzasadnionych praw jest uprawnieniem zagwarantowanym konstytucyjnie, a nadto, tak jak w tej sprawie, znajduje oparcie w obowiązujących przepisach prawa materialnego i jako takie zasługuje na pełną ochronę. Każde żądanie, które na gruncie obowiązujących przepisów prawa jest już wymagalne może być dochodzone przed sądem i skorzystanie z takiego uprawnienia nie może być oceniane jako niezgodne z przepisami obowiązującego prawa.

Zdaniem powódki pozwany opiera apelację na naruszeniu art. 5 kc, uznając, że wydany wyrok jest sprzeczny z zasadami współżycia społecznego. Podkreśliła w tym kontekście, że unormowanie w art. 5 kc ma charakter całkowicie wyjątkowy, przelamuje bowiem zasadę, że wszystkie prawa podmiotowe korzystają z ochrony prawnej. W doktrynie i orzecznictwie zgodnie podkreśla się, że przy przyjmowaniu nadużycia prawa konieczne jest zachowanie szczególnej ostrożności, bowiem przepis art. 5 kc jako norma ogólna nie precyzuje, co należy rozumieć przez zasady współżycia społecznego. W praktyce winno to następować w sytuacjach wyjątkowych. Należy przy tym mieć na względzie dwie zasadnicze okoliczności, a mianowicie, że domniemywa się, iż osoba korzystająca ze swego prawa czyni to w sposób zgodny z zasadami współżycia społecznego oraz że odwołanie się, zwłaszcza ogólnikowo, do klauzul generalnych przewidzianych w art. 5 kc nie może podważać pośrednio mocy obowiązujących przepisów prawnych. Taka praktyka - jak podkreśla się w doktrynie i orzecznictwie - mogłaby bowiem prowadzić do naruszenia zasady praworządności w demokratycznym państwie prawnym (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27.06.2001r., II CKN 604/00). Dodała nadto, że pozwany nie wskazał konkretnie, jaka z przyjętych w społeczeństwie zasada współżycia społecznego uległa przez żądanie od pozwanych zapłaty naruszeniu. Klauzula generalna zawarta w art. 5 kc nie może być bowiem rozumiana jako pozostawienie sądowi orzekającemu dowolności w udzielaniu stronie powodowej ochrony prawnej lub odmowy takiej ochrony. Zasada pewności prawa sama w sobie stanowi bardzo cenną wartość społeczną.

Na koniec strona powodowa podkreśliła, że poczynione przez Sąd I instancji ustalenia faktyczne, jak również ich ocena prawa, zostały dokonane w zgodzie z dyrektywą swobodnej oceny dowodów, wyrażoną w art. 233 kpc. Przeprowadzone przez sąd I instancji ustalenia faktyczne nie tylko korespondują ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, ale także nie przekraczają wyznaczonych granic swobodnej oceny dowodów, której normy wyznaczone są wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego oraz regułami logicznego myślenia, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i ważąc ich moc oraz wiarygodność odnosi je do pozostałego materiału dowodowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się bezzasadną i jako taka podlegała oddaleniu.

Analizując stanowisko pozwanego, w tym zawarte w apelacji, przyjąć trzeba, że ten nie kwestionując okoliczności zawarcia przez siebie przedmiotowej umowy pożyczki i braku jej spłaty, kwestionował de facto posiadanie legitymacji procesowej biernej, podnosząc, że inny podmiot, tu (...) S.A., winna ponosi odpowiedzialność i być pozwaną w rozpoznawanej sprawie.

Stanowisko pozwanego nie może zasługiwać na aprobatę. Nie budzi, bowiem wątpliwości, że skoro strona powodowa domaga się wykonania zobowiązań wynikających z umowy pożyczki, to adresatem jej roszczeń jest druga strona umowy - w rozpoznawanej sprawie pozwany i to on jest zobowiązany do zwrotu pożyczki, wraz z umówionymi odsetkami, których wysokości wynikają wprost z przedłożonych przez powódkę dokumentów i nie budzą jakichkolwiek wątpliwości.

Bez wpływu na rozstrzygnięcie pozostają tutaj okoliczności eksponowane przez pozwanego, że brak możliwości spłaty pożyczki wynikał z działań osoby trzeciej, w stosunku do której pozwany może jedynie ewentualnie formułować roszczenia odszkodowawcze.

Bezzasadne jest również stanowisko skarżącego w zakresie braku obowiązku spłaty przedmiotowych zobowiązań, z uwagi na ubezpieczenie braku możliwości realizacji umowy. Wbrew jego zapatrywaniu ubezpieczenie takie, choć funkcjonuje na rynku, nie jest koniecznym elementem każdej umowy kredytu, czy pożyczki. Pozwany nie wykazał, aby w okolicznościach sprawy została zawarta odpowiednia umowa ubezpieczenia, w szczególności fakt taki w żaden sposób nie wynika z samej umowy pożyczki.

Nie sposób dopatrzeć się wreszcie w postępowaniu strony powodowej naruszenia normy prawnej zawartej w art. 5 kc.

Sąd Okręgowy podziela pogląd, iż instytucja nadużycia prawa podmiotowego powinna być stosowana szczególnie rozważnie i ostrożnie, przy uwzględnieniu interesów obu stron oraz okoliczności sprawy. Art. 5 kc ma wyjątkowy charakter, przełamuje zasadę, że wszystkie prawa podmiotowe korzystają z ochrony prawnej. Odmowa udzielenia ochrony musi być uzasadniona okolicznościami rażącymi i nieakceptowanymi ze względu na system wartości istniejący w społeczeństwie. Wszelkie rozstrzygnięcia będące wyjątkiem od strzeżenia praw podmiotowych wymagają ostrożności oraz wnikliwego rozważenia wszystkich aspektów rozpoznawanego przypadku. Objęte art. 5 kc zasady współzycia społecznego pozostają w nierozłącznym związku z całokształtem okoliczności konkretnej sprawy, występujących tak po stronie powoda, jak i pozwanego i w takim ujęciu wyznaczają podstawy, granice oraz kierunek jej rozstrzygnięcia, w wyjątkowych sytuacjach, które ten przepis przewiduje. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 kwietnia 2013 r., II CSK 438/12)

W niniejszej sprawie nie zachodzą okoliczności uzasadniające przyjęcie, iż działanie powódki pozostaje w sprzeczności z zasadami współzycia społecznego. Zważyć należy, że powódka korzysta ze swojego prawa podmiotowego, w sposób zgodny z zasadami przyjętymi w społeczeństwie. Od dłużnika zobowiązanego z tytułu umowy pożyczki wymaga się bowiem wywiązania z zobowiązania poprzez spłatę zaciągniętego długu. Również postawa samego pozwanego wskazuje, iż negatywną dla siebie sytuacją obarcza w wyższym stopniu przedsiębiorstwo energetyczne i instytucje państwowe, niż samą powódkę. Sytuacja konfliktu z innym podmiotem nie może obarczać powódki, która ma prawo do uzyskania należnego sobie świadczenia.

Pozwany nie wskazał zresztą na czym konkretnie miałyby polegać sprzeczne z zasadami współzycia społecznego postępowanie powódki.

Mając na uwadze powyższe rozważania, Sąd Okręgowy uznał apelację pozwanego za bezzasadną, wobec czego na podstawie art. 385 kpc. oddalił ją, o czym orzeczono w punkcie pierwszym sentencji wyroku.

Orzeczenie o kosztach postępowania apelacyjnego zapadło na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc, w zw. z art. 99 kpc, przy uwzględnieniu konieczności uznania pozwanego za przegrywającego to postępowanie i wysokości jego kosztów poniesionych przez powódkę, w postaci wynagrodzenia jej pełnomocnika procesowego.